

Bydgoszcz, dnia 23 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-16-2/10/NG

SEKRETARIAT RDLP w Toruniu	
nr 3845	Podpis
Wpłynęło 28.12.2010	
Zadekretowano 22	Data 20.12.10
Podpis	

Szanowny Pan

Janusz Kaczmarek

Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-67/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Brodnica na lata 2005-2014, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa znajdują się obszary o znaczeniu dla Wspólnoty tj. „Dolina Drwęcy” (PLH280001), „Ostoja Lidzbarska” (PLH280012) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków „Bagienna Dolina Drwęcy” (PLB040002) oraz projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk „Ostoja Brodnicka” (PLH040036).

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2014.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” wnoszę następujące uwagi co do zasad wykonywania czynności gospodarczych, zaproponowanych przez zespół autorski przedmiotowej Prognozy w podrozdziale 5.6.

W punkcie 3 ww. rozdziału wyłącza się z użytkowania rębne, cieć pielęgnacyjnych, sanitarnych zinwentaryzowane we właściwym stanie ochrony (A) siedliska przyrodnicze w tym bory i lasy bagienne (91D0), łągi wierzbowe-topolowe (91E0-a), źródłiskowe lasy olszowe na niżu (91E0-4) i ciepłolubne dąbrowy (91I0).

Zgodnie z Tabelą nr 48 (str. 185), w Nadleśnictwie nie zinwentaryzowano ww. siedlisk w stanie zachowania „A”. W związku z powyższym zapisy w pkt 5.6.3.1 w praktyce nie mają zastosowania, w trakcie obowiązywania ww. Planu, gdyż nie ma siedlisk spełniających ww. kryterium.

Jednocześnie Prognoza w opisie sposobów zagospodarowania ww. siedlisk (str. 197-208) wskazuje wyłączenie z produkcji wszystkich podtypów lasów łęgowych (91E0, 91F0) zinwentaryzowanych we właściwym stanie zachowania (A).

Zgodnie z Tabelą nr 51 (str. 215) stwierdzono, że realizacja rębni zupełnych na siedliskach przyrodniczych negatywnie oddziałuje na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 pn. „Ostoja Brodnicka”. Natomiast w kolumnie pn. „Oddziaływanie łączne planowanych czynności...” w ww. Tabeli błędnie określono, że suma ww. zabiegów nie wpływa (ani dodatnio, ani ujemnie) na stan przedmiotowych siedlisk przyrodniczych.

W związku z powyższym wnoszę o ponowną analizę oddziaływania zaplanowanych zabiegów gospodarczych na stan zachowania ww. siedlisk oraz wprowadzenie jednolitych i możliwych do zrealizowania w praktyce zapisów (opisy oddziaływania Planu na siedliska przyrodnicze od str. 197, zapisy w pkt. 3.1 i pkt. 4 rozdziału 5.6), odnośnie postępowań na siedliskach przyrodniczych.

Przedstawione w Prognozie opracowanie w odniesieniu do składów gatunkowych dla nowo zakładanych upraw leśnych na zidentyfikowanych siedliskach przyrodniczych (Tabela nr 59, str. 249), ustalonych na podstawie optymalnych składów gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych (Jan Marek Matuszkiewicz, Warszawa 2007) opiniuję pozytywnie.

W Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na nieleśne siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów.

W stosunku do zapisów Prognozy odnoszących się do roślin objętych ochroną nie wnoszę uwag, za wyjątkiem:

- opisu stanowiska aldrowandy pęcherzykowatej *Aldrovanda versiculosa*, której występowanie jest znane (rezerwat przyrody). W związku z powyższym ewentualne zabiegi powinny być prowadzone z uwzględnieniem zakazów obowiązujących w rezerwacie przyrody lub wynikać z zadań ochronnych ustalonych w planie ochrony dla rezerwatu przyrody.

W „Wytycznych...” (str. 254) ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych niewłaściwie zaproponowano zabiegi ochronne w zakresie regulacji stosunków wodnych dla niżej wymienionych zbiorowisk wraz z objaśnieniem.

Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410) dla zachowania których kluczowym elementem jest naturalny reżim przepływów wód rzecznych, w szczególności występowanie znacznych okresowych wahań poziomu wód, odpowiedzialnych za sezonową zmienność poziomu wód gruntowych - wysoki poziom wód gruntowych wiosną i jesienią (możliwe zalewy), a bardzo niski w pełni lata. Zalecane jest ekstensywne użytkowanie kośne, z koszeniem późno w sezonie (zwykle jesienią) i nieregularnie (co kilka lat).

Ziolorośla górskie i ziolorośla nadrzeczne (6430) - Wilgociolubne i nitrofilne zbiorowiska wysokich roślin zielnych tworzące okrajki lub zasłony („welony”) wzdłuż cieków wodnych lub krawędzi lasów dla zachowania których ważna jest naturalna dynamika cieku, tj. cykliczne wezbrania i opadanie poziomu wód oraz naturalne ukształtowanie koryta cieku w strefie poddanej okresowym zalewom i podtopieniom.

Zbiorowiska niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510) - łąki kośne występują w dolinach rzecznych z reguły poza strefą zasięgu wysokich wód. W związku z powyższym nie są wskazane okresowe zalewy łąk. Istotne jest natomiast zachowanie odpowiednio wysokiego średniego poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz ekstensywne użytkowanie łąkowe (koszenie raz lub dwa razy w roku, z reguły po rozpoczęciu kwitnienia roślin).

W odniesieniu do gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, tj. kumaka nizinnej *Bombina bombina*, traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*, poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*, czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* stwierdza się, że zaproponowane zabiegi ograniczenia negatywnego wpływu i oddziaływania na ich populacje są właściwe.

W stosunku do przewidzianych w Prognozie wskazań gospodarczych w Tabeli nr 42 dla gatunku bocian czarny *Ciconia nigra* w kolumnie „Sposób ograniczania negatywnego wpływu...” zapisano możliwość wykonywania zabiegów leśnych poza okresem 1 marca a 31 sierpnia. Czy zapis ten dotyczy wszystkich drzewostanów czy tylko tych znajdujących się w strefach ochrony? Nadmieniam, że w strefach ochrony całorocznej i okresowej zabronione jest prowadzenie działań

bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.). Zapis ten dotyczy także pozostałych gatunków ptaków, wykazanych w Nadleśnictwie, dla których wyznacza się strefy ochrony ostoi.

W odniesieniu do gatunków ptaków „strefowych” zaznaczam, że „ochrona strefowa” to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również, takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwoli chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie Tabeli nr 42 należy zawrzeć konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Brodnica, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych w dobrym stanie jakościowym i odpowiedniej wielkości (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W Prognozie rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, „Wytyczne ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko kilku gatunków ptaków (z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej), pozostawiając tym samym Zarządcę terenu bez podania konkretnych wytycznych dla pozostałych gatunków ptaków objętych ochroną prawną.

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

W związku z powyższym tut. organ proponuje przyjąć zasady postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu. Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach przeznaczonych do użytkowania rębego, przeprowadzić inwentaryzację gniazd ptaków drapieżnych i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;
- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;
- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmiennym wokół nich otoczeniem w promieniu około 10 metrów;
- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać lęgom, przesunąć poza okres lęgowy ptaków.
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów i bociana czarnego, wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia lęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do RDOŚ;

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Brodnica na lata 2005-2014 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Brodnica, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej wyżej przedstawionych uwag do Planu i jego Prognozy.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
 OCHRONY ŚRODOWISKA
 Regionalny Konservator Przyrody w Bydgoszczy
dr inż. Marek Machnikowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a